

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 367/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obo 31/2015 zo 17. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obo 31/2015 zo 17. februára 2016.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol jeho odvolanie, ktorým sa ako správca konkurznej podstaty úpadcu Výrobnobchodné podielnícke družstvo Plaveč, [REDACTED], bránil proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 K 154/1996-264 z 5. mája 2015, ktorým bol ustanovený iný správca konkurznej podstaty namiesto sťažovateľa. K odmietnutiu odvolania došlo z dôvodu, že sťažovateľ bol odvolaný ako správca konkurznej podstaty na základe rozhodnutia schôdze konkurzných veriteľov, pričom takýto spôsob nepripúšťa žiadnu procesnú obranu alebo ochranu. Funkcie správcu bol zbavený bez ústavne akceptovateľných dôvodov a v porovnaní s inými správcami je diskriminovaný v tom, že sa proti zbaveniu funkcie nemôže účinne brániť odvolaním. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia odkázal len na stanovisko prijaté obchodným kolégiom najvyššieho súdu sp. zn. Obpj 7/2005 zo 16. decembra 2005.

3. Podľa sťažovateľa rozhodnutie najvyššieho súdu neberie do úvahy judikatúru ústavného súdu k čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Stanovisko obchodnoprávneho kolégia je založené len na gramatickom výklade, ktorý je podľa teórie práva len pomocný výklad a jeho používanie nemôže obísť ústavný príkaz rešpektovať a neporušovať základné práva. Všeobecný súd sa musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona alebo požiadavka jeho ústavne súladného výkladu. Na základe postupu súdov, z ktorých vychádza napádané rozhodnutie odvolacieho súdu, došlo ku konaniu, ktoré popiera právo na súdnu a inú právnu ochranu.

4. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd rozhodol tak, že „*Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 17. 02. 2016 sp. zn. 1Obo/31/2015, ktorým odmietol odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 05. 05. 2015, sp. zn. 1K/154/1996-264, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy.*“. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie, vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a aby zaviazal najvyšší súd na náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

5. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd v súlade s § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Za zjavne neopodstatnený možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02).

8. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nepripojil k sťažnosti splnomocnenie pre advokáta na jeho zastupovanie v konaní, ktoré je základnou náležitosťou ústavnej sťažnosti podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Na základe zistenia, že sťažovateľ je zapísaný v zozname advokátov Slovenskej advokátskej komory, ústavný súd na splnení tejto podmienky netrval.

9. Sťažovateľ sa prostredníctvom podanej ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy uznesením najvyššieho súdu z dôvodu, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vychádzal síce zo stanoviska obchodného kolégia, avšak toto stanovisko, ako aj jeho rozhodnutie vo veci sťažovateľa sú založené na nesprávnom výklade ustanovenia § 8 ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKV“), ktorý je v rozpore s jeho účelom a zmyslom, a na jeho základe dospel najvyšší súd k záveru, že sťažovateľ nebol oprávnený podať odvolanie.

10. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodovaním došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01).

12. Po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie, ktorým odmietol odvolanie sťažovateľa, náležite odôvodnil, pričom na podporu svojich tvrdení a právnych záverov poukázal

na stanovisko obchodného kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Obpj 7/2005 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. V odôvodnení najvyšší súd okrem iného (v podstatnom vo vzťahu k námietkam sťažovateľa) uviedol:

«... ust. § 8 ods. 5 ZKV zaviedla novela ZKV, uskutočnená zákonom č. 646/2004 Z. z., účinným od 1. januára 2005, pričom v zmysle prechodných ustanovení § 70d ods. 1, 2 ZKV sa toto znenie vzťahuje aj na konania začaté pred 1. januárom 2005. Z odôvodnenia uznesenia, ako aj z obsahu spisu je zrejmé, že napadnuté rozhodnutie konkurzného súdu sa opiera o znenie štvrtej vety ustanovenia § 8 ods. 5 ZKV, v zmysle ktorej súd ustanoví nového správcu podľa odseku 1 na základe rozhodnutia schôdze konkurzných veriteľov; funkcia doterajšieho správcu zaniká dňom rozhodnutia schôdze konkurzných veriteľov.

Na rozdiel od situácie predpokladanej v rámci prvých troch viet ustanovenia § 8 ods. 5 ZKV, z ktorých vyplýva, že súd môže na návrh alebo aj bez návrhu zbaviť správcu funkcie, ak si správca riadne neplní svoje povinnosti alebo z iných dôležitých dôvodov, pričom v takom prípade je zároveň povinný ustanoviť nového správcu, zo štvrtej vety ustanovenia § 8 ods. 5 ZKV vyplýva, že o zbavení funkcie správcu nerozhoduje súd, ale konkurzní veritelia na schôdzi konkurzných veriteľov. Teda, právomoci ohľadom zbavenia funkcie správcu sú v ustanovení § 8 ods. 5 ZKV rozdelené medzi schôdzu konkurzných veriteľov a súd.

V prípade zbavenia funkcie správcu súdom, je súd o tom povinný vydať uznesenie, v ktorom je povinný objasniť dôležité dôvody, pre ktoré bolo potrebné doterajšieho správcu zbaviť jeho funkcie, pričom spravidla v rámci toho istého uznesenia súd ďalším výrokom ustanoví nového správcu konkurznej podstaty. Proti takémuto uzneseniu súdu môžu podať odvolanie tak účastníci konkurzu (§ 7 ZKV), ako aj doterajší a nový správca (k oprávneniu doterajšieho správcu podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ktorým bol zbavený funkcie správcu, viď judikát R 90/2001).

Pokiaľ však správcu zbavia jeho funkcie konkurzní veritelia na schôdzi konkurzných veriteľov tým, že potrebnou väčšinou schvália návrh na ustanovenie nového správcu, uznesenie súdu obsahuje len výrok o ustanovení nového správcu. Keďže funkcia doterajšieho správcu zaniká zo zákona dňom rozhodnutia schôdze konkurzných veriteľov, nie je potrebné o tom vydávať osobitné rozhodnutie. V uznesení vydanom podľa štvrtej vety

ustanovenia § 8 ods. 5 ZKV je súd povinný vysporiadať sa s tým, či boli splnené všetky zákonné podmienky pre ustanovenie nového správca na základe rozhodnutia schôdze konkurzných veriteľov, ktoré vyplývajú predovšetkým z ust. § 10 ZKV.

Dôvody, ktoré konkurzných veriteľov viedli k výmene správca, súd neskúma. Proti takémuto uzneseniu konkurzného súdu doterajší správca nie je oprávnený podať odvolanie. Odvolať sa môžu len účastníci konkurzu a nový správca.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na stanovisko obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2005, sp. zn. Obpj 7/2005, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ročník 2006, pod poradovým číslom 22, z ktorého vyplýva, že ak schôdza konkurzných veriteľov schváli nového správca konkurznej podstaty zákonom zodpovedajúcim spôsobom, je konkurzný súd na schôdzi konkurzných veriteľov povinný uznesením tohto nového správca ustanoviť do funkcie, a to bez skúmania dôvodov, ktoré konkurzných veriteľov k tomuto postupu viedli. Doterajší správca nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania proti výroku uznesenia, ktorým súd vo veci ustanovil nového správca.

V odôvodnení predmetného stanoviska Najvyšší súd Slovenskej republiky o. i. uviedol: „V zmysle ustanovenia § 8 ods. 5 šiestej vety uvedené uznesenie o ustanovení nového správca súd doručí doterajšiemu správcovi, ktorého funkcia zaniká ex lege dňom rozhodnutia schôdze konkurzných veriteľov, ďalej novému správcovi a zverejní ho na úradnej tabuli súdu a v Obchodnom vestníku. Keďže funkcia doterajšieho správca zaniká ex lege, je zrejmé, že uznesenie súdu o ustanovení nového správca sa ho žiadnym spôsobom nedotýka, a preto nie je osobou oprávnenou podať proti tomuto uzneseniu odvolanie. Na podanie odvolania nie je oprávnený ani v prípade, ak by súd osobitným výrokom uznesenia deklaroval, že funkcia doterajšieho správca zanikla.“»

13. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatočne presvedčivé odôvodnenie, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery vykazovali znaky ľubovôle, príp. boli zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení zákona o konkurze a vyrovnaní, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého

rozhodnutia. Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach konštatoval (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97), že právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, preto všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

14. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Uznesenie najvyššieho súdu je v zásade založené na stanovisku jeho obchodného kolégia, ktorým došlo k zjednoteniu odlišných právnych názorov senátov najvyššieho súdu, pričom záver, ktorý si osvojil najvyšší súd pre svoje rozhodnutie, nie je možné považovať za extrémny, ktorý by si vyžadoval zásah.

15. Ústavný súd je oprávnený aj povinný posúdiť prípadný nesúlad konania alebo rozhodovania všeobecných súdov s ústavou, t. j. či ich rozhodnutia nie sú svojvoľné. Takto vymedzená právomoc ústavného súdu však nemá za následok vznik oprávnenia a povinnosti prehodnocovať právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto súdy dospeli na základe výkladu a používania zákonov (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

16. Vychádzajúc z uvedeného, je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

17. Ústavný súd v závere pripomína, že ústavnú sťažnosť bolo možné odmietnuť aj z dôvodu jej podania zjavne neoprávnenou osobou. Poukazuje pritom na skutočnosť, že uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 K 154/1996-264 z 5. mája 2015, ktorým bol ustanovený nový správca konkurznej podstaty, sa žiadnym spôsobom nedotýkalo sťažovateľa ako pôvodného správcu konkurznej podstaty, ktorému postavenie správcu zaniklo ešte pred ustanovením nového správcu uznesením krajského súdu, a to *ex lege* na základe rozhodnutia schôdze konkurzných veriteľov. Uznesením o ustanovení nového správcu konkurznej podstaty sa nerozhodovalo o právach alebo povinnostiach sťažovateľa a navyše, v čase podania odvolania sťažovateľ už nebol správcom konkurznej podstaty úpadcu. Ani z týchto dôvodov preto nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu.

18. Keďže namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu nebolo porušené základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo dôjsť následne ani k porušeniu ostatných sťažovateľom označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2016